

26.6.2020

**Opetus- ja kulttuuriministeriö**[kirjaamo@minedu.fi](mailto:kirjaamo@minedu.fi)**Lausuntopyyntö 11.6.2020****Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä varhaiskasvatuslain muuttamisesta  
VN/2741/2020****Sivistystyönantajien lausunto**

Sivistystyönantajat ry (myöhemmin Sivista) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä varhaiskasvatuslain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä muutettavaksi varhaiskasvatuslakia. Kokeilu toteutettaisiin vuosina 2021—2024. Kokeiluun osallistuvat kunnat ja esiopetuksen toimipaikat valittaisiin ositettuna satunnaisotantana. Kokeilun kohdejoukkoon kuuluisivat kokeilukuntien vuonna 2016 ja 2017 syntyneet lapset.

Varhaiskasvatuslain muutos liittyy varhaiskasvatuksen tietovarannon teknisten luovutustapojen moninaistamiseen, mikä sujuvoittaisi kokeilun toteuttamista. Esitys liittyy valtion vuoden 2021 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Kokeilulaki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2021. Varhaiskasvatuslain muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian syksyllä 2020.

**Sivista pitää hyvänä, että hallitus etenee kaksivuotisen esiopetuksen mahdollistavan lainsäädännön kanssa.** Kokeilulle asetetut tavoitteet ovat tärkeitä ja Sivista on jo aiemmin esittänyt, että kokeilusta tulee siirtyä **mahdollisimman pian vakinaistamiseen.** Uudistus lisää lasten yhdenvertaisuutta ja edistää oppimiseröjen kaventumista.

**Sivista korostaakin, että kokeilusta saadut arviointi- ja tutkimustulokset on hyödynnettävä kokeilun vakinaistamiseksi mahdollisimman pian.**

Laajempi osallistuminen esiopetukseen vahvistaa peruskoulussa tarvittavia oppimisvalmiuksia ja on tärkeä saada kaikki lapset kaksivuotisen esiopetuksen piiriin.

.

Suomesta on vakuuttavaa tutkimusnäyttöä siitä, että peruskoululaisten oppimistulokset ovat laskeneet. Yläkoululaisia koulupudokkaita on yli 4000. Tuorein Pisa-tutkimus kertoo, että suomalaisten nuorten lukutaito on edelleen maailman parhaimmista. Samaan aikaan heikkojen lukijoiden osuus on kasvanut lähes 14 prosenttiin. **Ilman hyviä perustaitoja ei pärjää myöhemmissä opinnoissa eikä työelämässä.**

Paras takuu hallitusohjelmassakin kaivattuun koulutustason nostoon on, että jokainen peruskoulun päättävä nuori osaa sujuvasti lukea, laskea ja kirjoittaa. **Erityisen tärkeää on saada oppimisessaan eritasoista tukea tarvitsevat lapset sekä maahanmuuttajataustaiset lapset mukaan tavoitteelliseen kasvatukseen.** Näin luodaan vahvempaa pohjaa tuleviin oppimistuloksiin.

Opetushallituksen selvitys keväältä 2019 osoitti, että kaksivuotinen esiopetus vahvistaisi yhdenvertaisuutta. Uudistuksen kanssa olisi voinut edetä ripeämminkin.

### **Kokeiluun valittavat esiopetuksen järjestäjät**

**Sivista esittää, että kokeiluun valittavien esiopetuksen järjestäjiä ei rajattaisi niin tarkasti kuin nyt ehdotetaan.** Pykälän 2 momentissa säädettäisiin perusopetuslain 4 §:stä poikkeavasti, että kaksivuotista esiopetusta ei saisi hankkia perusopetuslain 7 tai 8 §:n mukaisen järjestämisluvan saaneelta opetuksen järjestäjältä. Tätä rajausta on perusteltu 5 ja 6 §:n yhteydessä sillä, että lapset valikoituvat näihin kouluihin. Kaksivuotista esiopetusta voisi kuitenkin hankkia esimerkiksi yksityiseltä päiväkodilta, jolloin kokeilukunta vastaisi siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti, eli hankitussa kaksivuotisessa esiopetuksessa tulisi esimerkiksi noudattaa kokeilun opetussuunnitelman perusteita.

**Sivistystyönantajat katsoo, että kaksivuotista esiopetusta tulee voida kokeilla myös perusopetuslain 7 §:n mukaisen järjestämisluvan saaneella opetuksen järjestäjällä, jotka sitä eivät vielä järjestä.** Monet yksityiset oppilaitokset toimivat alueensa lähikouluina samoilla periaatteella kuin kunnallisetkin oppilaitokset. Sivista ei yhdy siihen näkemykseen, että näiden koulujen mukaan ottaminen haittaisi tulosten yleistettävyyttä, jos kriteerinä käytetään esimerkiksi lähikoulu -periaatetta. Viime kädessä kokeilun vakiintuessa kaikkien koulujen, myös perusopetuslain 7 ja 8 §:n mukaiset järjestämisluvan saaneet opetuksen järjestäjien, tulee olla mukana.

### **Esityksen taloudelliset vaikutukset**

Kokeilu on osa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatua ja tasa-arvoa parantavaa Oikeus oppia -kehittämishjelmaa. Kokeiluun on varattu rahoitusta yhteensä 30 miljoonaa euroa ja kokeilun kulut rahoitetaan kokonaisuudessaan opetus- ja kulttuuriministeriön momentilta 29.10.20. Kokeilun kulut korvattaisiin kunnille kokonaisuudessaan. Rahoitus ei siis ole pysyvää, kuten kokeilun luontoon kuuluukin. **Kokeilun aikana on varmistettava, että kustannukset todella korvataan kokonaisuudessaan kaikille kokeiluun osallistuville, riippumatta järjestämismuodosta.**

Sivista korostaa kuitenkin, että koulutuksellisen tasa-arvon edistämisen vuoksi, on hyvä olla näkymä siitä, mitkä ovat uudistuksen kustannukset siinä vaiheessa, kun kaikki 5-vuotiaat ovat uudistuksen piirissä. Perusopetuksen vahvistaminen pelkkien hankerahojen turvin ei ole pitkän päälle kestävä.

### **Tiivistelmä lausunnosta:**

**Sivistystyönantajat kannattaa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilua ja esitämme, että kokeilu vakinaistetaan mahdollisimman pian.**

**Sivistystyönantajat esittää, että kokeiluun voivat osallistua kaikki esiopetusta nykyisin antavat koulutuksen järjestäjät, eikä perusopetuslain 7 tai 8 §:n mukaisen järjestämisluvan saaneita opetuksen järjestäjiä rajata kokeilusta pois.**

**Helsingissä 26.6.2020**

**Sivistystyönantajat ry**

**Laura Rissanen**  
johtaja  
041 540 450

**Jussi-Pekka Rode**  
elinkeinopoliittinen asiantuntija